

Boek : *Het potjesverhaal*
Kind in ontwikkeling, getekend en uitgelegd
Auteur : Natalja Sarneel, 2009, [Garant](#)
 ISBN: 978-90-441-2402-6
Bespreker : Johan Willems/ GON- begeleider(ASS)
Datum : januari 2011

• In een notendop...

Dit boek handelt over mensen en hun gedrag, verpakt in de metafoor van potjes die pruttelen op een vuurtje. Iedereen is een "potje" waarin gedrag pruttelt en borrelt, om er vervolgens uit te komen.

Aan de hand van deze metafoor legt het boek gedragsontwikkeling bij kinderen uit.

De auteur doet dit op een luchtige, heldere en vooral praktische manier. Dit gebeurt mede aan de hand van tekeningen die een beeld geven van het ontstaan van gedrag en het sturen van gedrag.

- 👍 een informatief boek*
- 👍 geschikt voor iedereen die bezig is met het opvoeden of begeleiden van kinderen en jeugdigen*
- 👍 trefwoorden: blokjesgedrag, sterretjesgedrag, stress-kronkelpijlen, een wiebelend rooster... .*
- 👍 doelpubliek: studenten van pedagogische opleidingen, ouders, leerkrachten, groepsleiding...zelfs voor (oudere) kinderen biedt het potjesverhaal inzicht in de gedragsontwikkeling*
- de metafoor is eveneens toepasbaar in de hulpverlenings- of onderwijspraktijk, daar waar er over het gedrag van het kind gesproken wordt*

• Over de auteur...

Natalja Sarneel is pedagoge. Ze behaalde haar postdoctoraat orthopedagogiek aan de Rijksuniversiteit van Groningen. Bij Cordys OnderwijsTrajecten te Rotterdam, richt ze zich op het omgaan met gedrags-, leer- en ontwikkelingsstoornissen, variërend van consultancy en lezingen, tot trainingen en workshops. Met betrekking tot het vakgebied bezit ze zowel pragmatische als beleidsmatige expertise.

• Zeker lezen?

Mag ik een zwak hebben voor sterke didactiek ?

Een auteur die erin slaagt om abstracte materie zodanig te bewerken dat de inhoud quasi tastbaar wordt, verdient een pluim.

Het boek beschrijft chronologisch de verschillende fasen van het gedrag in de wordingsgeschiedenis van mensen, van zuigeling tot adolescent. Doorheen de verschillende episodes heeft de auteur vooral oog voor het spanningsveld tussen primair gedrag en sociaal gewenst gedrag.

De 45 blz. tekst (de andere 45 blz. zijn tekeningen!) vormen waarschijnlijk te weinig "body" om met de kennis ervan een wetenschappelijke graad in de ontwikkelingspsychologie te halen.

Maar dat was dan ook nooit de bedoeling van de auteur.

Haar vondst is dat ze een werkbare metafoor vond om naast feiten en begrippen vooral ook de interacties tussen de verschillende ontwikkelings-psychologische elementen te verhelderen.

Het doet aanvankelijk wat onwennig aan om een individu te zien als een...potje; sociaal gewenst gedrag te horen omschrijven als blokjesgedrag; temperament en karakter te horen vertalen als: het vuur onder het potje... .

Met groeiende belangstelling moest ik toegeven dat de metafoor van het potje-met-rooster borg kan staan voor onvermoede mogelijkheden.

Bij wijze van slot nodig ik je uit om onder te duiken in het potjesjargon: potjes zijn mensen; het deksel (rooster) is de grenslijn tussen binnen- en buitenkant; introvertie is: een betonnen plaat op het potje; een peer-group is: blokjesgedrag van leeftijdsgenoten; borderline wordt: een rooster dat permanent open staat; ouders en opvoeders zijn diegenen die het rooster manipuleren... .

 *handelt over mensen en hun gedrag, verpakt in de metafoor van potjes die op een vuur staan te pruttelen
Iedereen is "een potje" waar gedrag van binnenin zit te pruttelen en te borrelen en waar gedrag uitkomt.*

 *uit de praktijk en voor de praktijk
Een verhaal voor kinderen, ouders, pubers, leerlingen, docenten, studenten, groepsleiding, leerkrachten, grootouders... iedereen die een potje is of met potjes werkt.*

 *legt, op een niet-wetenschappelijke manier, de basis van gedragsontwikkeling uit.
Gebaseerd op wat de auteur in de afgelopen jaren uit boeken, opleidingen en van studies mocht leren. Het is vooral ook gebaseerd op wat zij in de praktijk meemaakte in gesprekken met leerlingen en leerkrachten over het "waarom"*

en "het hoe" van hun gedrag.

👍 ontstaan in het onderwijs.

In het verhaal wordt daarom voornamelijk gesproken over leerlingen en docenten. Het potjesverhaal zou echter net zo goed geschreven kunnen zijn vanuit elke andere instelling waar gewerkt wordt met kinderen of pubers. Daar waar de leerkracht of de leerling staat, kan ook het kind, de puber, de ouder, de pupil of de groepsleiding gelezen worden.

👍 sober en helder.

Het boekje barst van nieuwe woord-vondsten (sterretjesgedrag, blokjesgedrag, driehoekjesgedrag...)

👍 de linkerbladzijden worden nagenoeg volledig ingenomen door tekeningen die eigenlijk een blauwdruk zijn van de tekst op de rechterbladzijde.

👍 ...een boek waarvan ik nu al weet dat ik het over pakweg tien jaar nog zal kunnen navertellen; de tekeningen blijven immers na-zinderen... .

• Te onthouden

In de laatste bladzijden geeft de auteur aan ouders en opvoeders nog een aantal raadgevingen mee. Zorgen voor je potje; hoe doe je dat ?

- Kies (samen) een goed passend rooster voor je potje.
- Houd het rooster (samen) goed vast.
- Probeer ook in tijden van stress het rooster goed vast te houden.
- Pas het rooster aan aan het karakter en temperament van het potje.
- Bescherm het potje tegen te veel stress van buitenaf.
- Blijf in de buurt van het potje.
- Laat het potje af en toe ontladen.

👍 een goedgevonden metafoor om menselijk gedrag te beschrijven.

👍 45 bladzijden tekst en 45 bladzijden tekeningen. Beide zijn elkaars blauwdruk.

👍 een verfrissende benadering van het fenomeen: "gedrag"!

- **Tips die we onthielden...**

- p.46: "Daar waar een potje zich veilig voelt, zet je gemakkelijker je rooster open. Zeker wanneer er iemand in de buurt is waarvan je weet dat diegene je kan helpen met her er weer opleggen van je rooster."

- p.51: "De meeste puberpotjes houden het een paar uur vol om hun rooster er op te laten liggen. Maar zo aan het einde van de schooldag is de kracht op. Dan knalt er wel eens een rooster open."

- p.63: (bij stress in het gezin): "Ouders hebben dan geen handen vrij om met schilden het potje te beschermen tegen de stress en zijn niet in staat om het rooster van het potje vast te houden. Hun aandacht gaat uit naar het omgaan met de stresspijlen die op hun eigen potjes gericht staan."

- **Meer over gedrag op www.letop.be**

- [Gedrag veranderen : tips vanuit de gedragsleer](#)

Vanuit een gerichte observatie van gedrag kan men gedrag trachten te beïnvloeden. Deze korte inleiding in de gedragsleer helpt met concrete tips en voorbeelden om gewenst gedrag te versterken.

Schoolbrochure, Centrum Zit Stil

- [Waar komt dat gedrag vandaan?](#)

Erg praktisch boekje 'eerste-hulp-bij-probleemgedrag' Je leert breed kijken naar probleemgedrag: gebeurtenis, gedrag en gevolg. Met behulp van een vragenlijst. En een schema voor interventie opstellen. Een aanrader zowel voor secundair als basisonderwijs.

Barbara Bareman en Annemieke Golly, Lannoo

- [Gedragsproblemen in scholen: Het denken en handelen van leraren.](#)

In dit boek gaan de onderwijskundigen Kees van der Wolf en Tanja van Beukering dieper in op de oorzaken en de aanpak van gedragsproblemen in de school.

Kees van der Wolf en Tanja van Beukering, Acco

- [Geef jongeren meer zelfvertrouwen.](#)

In dit artikel voor jongeren en hun ouders of begeleiders staat Marijke Bisschops stil bij wat zelfvertrouwen precies inhoudt. Ze vertelt hoe je het jezelf kunt aanleren en hoe de omgeving een steun kan. Ze gaat ook in op de invloeden die het zelfvertrouwen van jongeren op de tocht zetten.

Marijke Bisschops